

Parlem d'educació?

Coincidint amb la primera setmana de campanya electoral, ahir va començar el nou curs escolar. En una època de canvis com l'actual, existeixen pocs consensos com el que hi ha al voltant de la importància de l'educació per al desenvolupament de tot país i societat. L'educació és un recurs cabdal per garantir la igualtat d'oportunitats i l'equitat democràtica, alhora que és un factor imprescindible de creixement socioeconòmic. A ningú se li escapa que la inversió educativa sempre és rendible per a un país. Però més enllà d'aquest consens, existeixen diferents models de polítiques educatives que, en el context d'unes eleccions tan importants com les del 27-S, estaria bé posar a debat. Certament, hi ha límits competencials i de recursos, però no és menys cert que també hi ha diferents posicions ideològiques davant del model educatiu que cal impulsar i les estratègies que cal seguir. Per abordar el debat és bo conèixer alguns dels temes que actualment estan sobre la taula del departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Una de les qüestions més importants en els propers anys serà la planificació educativa per poder donar resposta a les necessitats que es deriven dels canvis demogràfics: disminució de l'alumnat d'infantil i de primària i augment de l'alumnat de secundària. La definició de polítiques educatives en aquest camp implica abordar qüestions tan polèmiques i estratègiques com el tancament de línies educatives

i la construcció de nous instituts. Els criteris de tancament i construcció no són neutres ideològicament, malgrat que de vegades queden amagats per l'argument que defensa la llibertat d'elecció de les famílies. El cost social del tancament de línies a les escoles varia segons si afecta la xarxa pública o la concertada, per raons ben òbvies. De la mateixa manera que l'impacte social de la construcció d'un nou institut difereix segons el barri on es fa.

De fet, la planificació és clau per respondre a un altre dels reptes que cal abordar del model actual: la segregació escolar. Reiteradament els informes PISA han posat de manifest la importància dels factors socioeconòmics de les famílies sobre el rendiment acadèmic de l'alumnat. I també que l'entorn social de

SARA MORENO

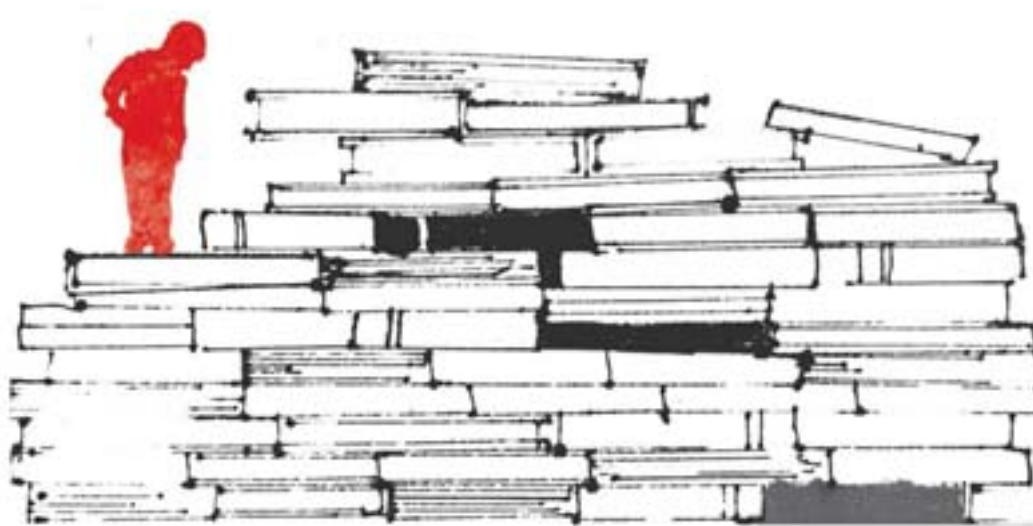
SOCIÒLOGA

l'escola condiciona molt més els alumnes en situacions familiars més vulnerables. Per aquesta raó, la distribució de l'alumnat en els diferents centres és una qüestió fonamental per lluitar contra el fracàs i l'abandonament escolar. Un bon instrument per abordar la segregació escolar és la política de zonificació de les ciutats. El ventall d'opcions possibles va des de la zona única fins al disseny radial de les ciutats. Les posicions polítiques en aquest tema haurien de considerar l'evidència empírica existent sobre l'impacte negatiu de les zones úniques i el positiu dels sistemes radials per a la redistribució de l'alumnat. De nou, es recorre a la llibertat d'elecció de centre per justificar algunes opcions polítiques.

Sense entrar en l'anàlisi de fins a quin punt existeix, o s'ha de garan-

tir, aquesta llibertat d'elecció. Cal tenir en compte que l'existència d'escoles socialment considerades gueto alimenta aquesta reivindicació per part d'alguns col·lectius socials. Per això és important reduir al màxim les diferències entre els centres a partir d'assegurar criteris d'universalitat. Sobre la taula hi ha dos elements de discussió tan interessants com polèmics: la sisena hora i la universalització de les beques menjador. Reobrir el debat sobre la sisena hora permetria plantejar si és efectiu que només l'escola concertada i les escoles públiques ubicades en entorns socialment desfavorits facin sis hores lectives enfront de la gran majoria d'escoles de la xarxa pública, que en fan cinc. Sobretot si es té en compte que aquesta hora de menys de classe suposa, al final de l'etapa, 1.050 hores, és a dir, tot un curs escolar. D'altra banda, obrir el debat sobre les beques menjador permetria parlar del model de gestió més enllà de debatre sobre les xifres. Hi ha qui proposa universalitzar les beques menjador seguint l'exemple de països europeus que són admirats pels bons resultats acadèmics del seu alumnat. Integrar el servei de menjador dins de l'horari lectiu permetria prescindir dels llindars econòmics, incloure tot l'alumnat i abastar totes les situacions familiars.

La planificació del mapa educatiu, el tancament de línies, la construcció d'instituts, la segregació escolar, el fracàs i l'abandonament escolar, la llibertat d'elecció, la sisena hora i les beques menjador formen part d'una llarga llista de qüestions cabdals per al model educatiu que es vulgui impulsar en el país d'avui o el de demà. Les eleccions del 27-S també van d'això i, per aquesta raó, seria bo que hi hagués un debat sobre el model educatiu durant aquesta campanya.

LAMARTARILE

Un bon instrument per abordar la segregació escolar és la política de zonificació de les ciutats